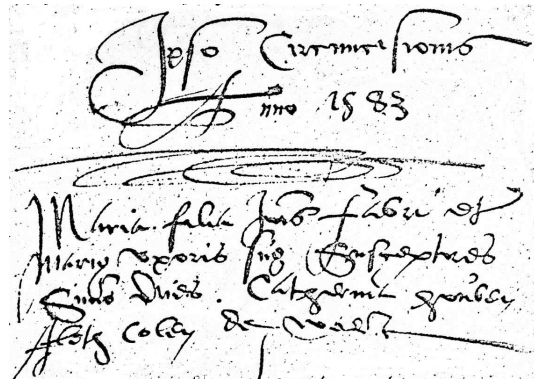

Twee en drie

Reeds in 1570 had Lindanus, de eerste bisschop van Roermond, aan de parochiegeestelijkheid voorgeschreven dat een pastoor bij een kinderdoop niet meer dan twee getuigen mocht aannemen. Deze maatregel was bedoeld om de betrokken familie te beschermen tegen de vaak buitensporige kosten die samenhangen met groots opgezette doopfeesten. Feestelijkheden met veel doopgetuigen liepen soms ernstig uit de hand.

In Nederweert bestond in de zestiende eeuw de diepgewortelde traditie dat bij een doop drie getuigen aantraden. In geval van een meisje getuigden twee meters en een peter en bij een jongen waren dat twee peters en een meter. In enkele gevallen waren er zelfs vier doopgetuigen, meestal twee mannen en twee vrouwen. Zoals zo vaak het geval was met voorschriften van hogerhand, lieten de Nederweertenaren zich er weinig aan gelegen liggen. Dat was natuurlijk een doorn in het oog van bisschop Lindanus, die bekend stond om zijn rechtlijnigheid en harde aanpak. Omdat hij vanwege het beteugelen van het ontluikende protestantisme in de regio Weert toch al actief was in de buurt, besloot hij om de parochianen in Nederweert in de winter van 1584 met een inquisitiebezoek te 'vereren'. In de aantekeningen die Lindanus maakte tijdens zijn bezoek op 7 februari, tekende hij kortweg aan: "Het geval van de drie Nederweerder doopgetuigen". Bij raadpleging van het doopregister van de St. Lambertusparochie van Nederweert blijkt dat er op diezelfde dag twee kinderen gedoopt werden (Wilhelma Gijsen en Gertrudis Linsen) en dat daarbij in lijn met de traditie drie doopgetuigen aanwezig waren. Hoewel de dagboekantekening van de bisschop suggereert dat hij dit onderwerp tijdens zijn bezoek aan de orde heeft gesteld, blijkt uit het Nederweerder doopregister dat men zich niets van de bisschop aantrok. Ook na het bisschoppelijk bezoek bleven de koppige Nederweertenaren vasthouden aan drie getuigen.

Niet alleen de bevolking van Nederweert hield vast aan de dooptraditie, ook de plaatselijke geestelijkheid deed er aan mee. Pastoor en kapelaans traden bij herhaling op als één der

Inscrijving van de doop van Maria Fabri op nieuwjaarsdag 1583. De drie getuigen waren Simon Dries, Catharina Houben en Aleth Colen uit Weert. Doopregister St. Lambertusparochie Nederweert.

drie doopgetuigen. Bij een doop in juni 1599 staat kapelaan Joannes Bosmans genoemd en in oktober van datzelfde jaar was pastoor Andreas Driessen zélf een van de drie getuigen.

Inmiddels had Roermond een nieuwe bisschop, Hendrik Cuijckius genaamd, die de draad van zijn voorganger weer oppakte. In 1602 vaardigde hij zijn "Edictum Reformatorium" uit, waarin de voorschriften rond dopen en huwelijken nog eens aangescherpt werden. Nu lukte het de bisschop wél om ook in Nederweert de traditie van drie doopgetuigen te doorbreken. Op overtuigende wijze wordt de bisschoppelijke invloed zichtbaar in de verandering die vanaf dat jaar in de Nederweerder doopregisters waarneembaar is. In een paar jaar tijd sloeg het aantal van drie doopgetuigen om in twee. Daarmee werd de oude traditie definitief gesmoord en was het tot op heden bekende systeem van peter en meter ook in Nederweert een feit.

Alfons Bruekers